

EKSJÖHOVGÅRDS SLOTTSRUIN

Med ett romantiskt läge på en ö utanför Sävsjö ligger ruinen efter slottet Eksjöhovgård. Den lilla ön var centrum i ett av Smålands största godscomplex, som vid medeltidens slut omfattade 43 gårdar i 13 socknar. Godset innehades då av den berömda Stureätten. Den dåvarande gårdsbebyggelsen bestod sannolikt endast av trähus.

Stenhuset, dagens ruin, är ett minne av stormaktstidens högglada byggprojekt; påkostade satsningar som strandade på grund av verklighetens knappa resurser. Det var en av fältmarskalkarna från 30-åriga kriget, sedermera riksrådet Karl Mauritiz Lewenhaupt, som före sin död 1666 lät påbörja bygget av ett kvadratisk stenhus i tre våningar med en altan högst upp. Andra våningen var tänkt att användas enbart för festligheter. Förlagorna till huset kom från Stockholm och tanken var att skapa en symmetrisk byggnad. Men verkligheten kom ifatt i och med 1680-talets reduktion, varvid Lewenhaupts ättlingar förlorade stora delar av godset. Resten såldes år 1700. Då hade huset med nöd och näppe fått sitt branta tak med altan. Inredning och fönster saknades, likaså fasaddekorationer. Symmetrin i fasaderna haltade också.

Slottet stod tomt till 1730-talet då den nye ägaren, Magnus Julius De la Gardie lät riva översta våningen och förändrade rumsindelningen samt flyttade in köket från en av flyglarna. Ett antal rum färdiginreddes, men det är oklart om slottet någonsin blev bebott före De la Gardies död 1741. Härefter började slottet förfalla och efter att taket av kopparplåt tagits ner 1812 gick det snabbt. När ruinen konserverades på 1930-talet var den i mycket dåligt skick och hela södra fasaden hade rasat. Sedan dess har ruinen varit föremål för återkommande vårdinsatser, senast 2009.

Som ett hundraårigt byggprojekt var Eksjöhovgård ett misslyckande, men som stämningsfull ruin är slottet ett intressant besöksmål och en stark symbol för orten.

Erik Dahlbergs teckning av slottet kring 1680 – ett oavslutat byggprojekt, som aldrig kom att färdigställas fullt ut.

SMULTRONSTÄLLE 30

HITTA HIT

Slottsruinen ligger vid Eksjöhovgårdssjön, en knapp km öster om Sävsjö vid riksväg 127 mot Vetlanda.

Koordinater:

N 6361060 / E 481183
(SWEREF 99 TM) // N 57°
23' 31,01", E 14° 41' 13,00"
(WGS84)

Ruinen efter 1600-talsslottet Eksjöhovgård ligger på en ö utanför Sävsjö. Foto: Leif Gustavsson/L.G.foto

JÖNKÖPINGS LÄNS
MUSEUM

036-30 18 00 • www.jkpglm.se

SMULTRONSTÄLLEN

Ute i landskapet finns massor att upptäcka! Länsmuseet presenterar här smakprov på sevärdheter i Jönköpings län med utgångspunkt i kulturmiljöer och kulturarv.

Här finns välkända kulturminnesmärken såsom Habo kyrka och domarringarna i Smålandsstenar, men också mer okända pärlor såsom flottningsslämningarna i Valån och Stengårdshults kyrka. I länet finner vi många spår efter forna tiders människor och verksamheter, allt ifrån slott- och herresäten till övergivna vägbanor och odlingsrösen i skogsmark.

Vår tanke med Smultronställen är att det ska locka till utflykter i kulturlandskapet – där finns vår historia, som tar sig olika uttryck i den fysiska miljön. Det är ett arv värt att uppleva och värna. Under rubriken Smultronställen kommer vi allteftersom fylla på med ännu fler sevärdheter, både för länsbor och långväga besökare. Ju fler som upptäcker dessa pärlor, desto större möjlighet att de bevaras för framtiden.

FAKTA

I Jönköpings län finns över 40 000 registrerade fornlämningar, 87 riksintressanta kulturmiljöer, närmare 130 byggnadsminnen, ungefär 150 kyrkor, 100-talet hembygdsgårdar med samlad äldre bebyggelse, ett stort antal industrihistoriska miljöer samt två kulturreservat. Därtill finns också ett stort antal kulturmiljöer med bevarandevärd bebyggelse. En del av dessa kan man få information om via länsstyrelsens och kommunernas hemsidor. Man kan även hitta beskrivningar via de olika hembygdsföreningarnas respektive sidor.

BRA ATT VETA

Tillgängligheten till de olika smultronställena varierar. En del är välskyltade, enkelt tillgängliga och uppfyller krav på parkeringsplatser etc. Andra kräver mer av besökaren, kanske behöver man gå en längre sträcka för att nå sitt mål, ibland är det snårig skog och väl framme möts man kanske av en trasig skylt (om det ens funnits någon). Platserna bär dock alltid på en spännande och intressant historia.

Notera också att många av de kulturhistoriska byggnaderna är privatägda och endast tillgängliga för exteriör beskådan. Respektera privat tomtmark. Många kyrkor är öppna sommartid. Under andra tider på året brukar man kunna kontakta kyrkvaktmästaren som öppnar upp.

